

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/46/2022
Identifikačné číslo spisu: 3820010278
Dátum vydania rozhodnutia: 20.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:3820010278.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Emila Klemaniča a JUDr. Patrika Príbelského, PhD., na neverejnom zasadnutí konanom 20. decembra 2023 v Bratislave, v trestnej veci obvineného E. Z., pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To/36/2021, z 9. júna 2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného E. Z. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 3T/54/2020, z 24. marca 2021 bol obvinený E. Z. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona zo skutku v bode 1/ a zo skutku v bode 2/ z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

v bode 1/:

obvinený dňa 14. decembra 2019 v čase okolo 17.30 hod. až 18:00 hod. v J. na ulici M. O. v priestore vestibulu nachádzajúceho sa v bytovom dome s popisným číslom XXX/XX, keď si bol pre svojho syna G. Z. u svojej bývalej družky poškodenej J. H., trvale bytom J., toho času J., M. O. XXX/XX - č. bytu XX, po tom, ako mu poškodenej odovzdala ich spoločného syna G. Z. a obvinený ho mal na rukách a následne pri vstupe poškodenej do výtahu povedal, že ak ju uvidí v prítomnosti nejakého chlapa, alebo že nejaký chlap kočíkuje detský kočík, tak zabije ju a aj jeho, pričom zabitie pomenoval vulgárnym slovom, čo u poškodenej vzbudilo dôvodnú obavu a pociť strachu,

v bode 2/:

obvinený v presne nezistenom období od začiatku mesiaca december 2019 do 19. januára 2020 opakovane na dennej báze kontaktoval poškodenú - svoju bývalú družku a matku ich spoločného dieťaťa

J. H., trvale bytom J., toho času J., M. O. XXX/XX, č. bytu XX, svojou prítomnosťou na adrese Prievidza, M. O. XXX/XX, a to tak, že v období od začiatku mesiaca december 2019 asi do 15. decembra 2019 (približne 15 dní) v rôznych časoch v dennej dobe, ale aj v nočnej dobe, opakovane každý deň minimálne päťkrát denne zvonil na byt č. XX, kde v súčasnosti žije poškodená, následne zase v období od 16. decembra 2019 do 10. januára 2020 (približne 26 dní) v rôznych časoch v dennej dobe, ale aj v nočnej dobe, opakovane minimálne 5 až 6-krát každý týždeň taktiež zvonil na byt č. XX, v dôsledku čoho bola poškodená donútená tento zvonček vypínať, resp. ho stišovať, taktiež poškodenej v tom istom období v rôznych časoch v dennej ale aj nočnej dobe opakovane posielal SMS správy na jej mobilné číslo XXXX XXX XXX, ktoré boli väčšinou s vulgárnym a výhražným obsahom, pričom jej niekedy denne poslal 12 takých SMS správ, niekedy 1 SMS správu, pričom v dobe od 20. decembra 2019 minimálne do 19. januára 2020 jej poslal celkovo 60 SMS správ, čo je potvrdené z mobilného telefónu obvineného, ktorý ho dobrovoľne poskytol na ofotenie SMS správ komunikácie s poškodenou, kde mu poškodená viackrát písala, aby jej dal pokoj a nepísal jej, taktiež jej aj opakovane viackrát telefonoval, no poškodená nezdvíhala a nereagovala na jeho telefonáty a taktiež aj v dobe od začiatku decembra 2019 až do 10. januára 2020 opakovane v rôznych časoch a intervaloch chodieval okolo bytového domu na vyššie uvedenej adrese, pozeral hore do okien a na balkón bytu č. 66, kde žije poškodená, pričom to bolo skoro každý deň a aj viackrát denne, čím tak podstatným spôsobom zhoršoval kvalitu jej života, ktorá spočívala v tom, že sa ho poškodená viac bála, nemohla chodiť von, bála sa, že obvineného stretne a že jej obvinený niečo spraví a mala z obvineného strach.

Obvinenému bol podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. h), písm. m) Trestného zákona uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov so zaradením na jeho výkon podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Na základe odvolania podaného obvineným Krajský súd v Trenčíne uznesením, sp. zn. 3To/36/2021, z 9. júna 2021 rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného E. Z. zamietol, pretože bolo nedôvodné. V odôvodnení uznesenia uviedol v podstate to, že nezistil v postupe okresného súdu chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania. Podľa odvolacieho súdu okresný súd vykonal kontradiktórnym spôsobom všetky potrebné dôkazy v rozsahu nevyhnutnom na objasnenie skutkového stavu veci a tieto správne vyhodnotil jednotlivo i v ich súhrne tak, ako mu to ukladá § 2 ods. 12 Trestného poriadku a dospel ku správnym skutkovým zisteniam a právnym záverom. Po zosumarizovaní skutkových zistení okresným súdom mal odvolací súd za to, že úvahy a závery okresného súdu založené na zásadách logického konania a uvažovania sú vecne správne, a tak sa s nimi stotožnil. Krajský súd napokon dospel k rovnakým skutkovým zisteniam ako okresný súd, pretože dôkazy, ktoré vykonal okresný súd, na ktoré podrobne poukázal v odôvodnení napadnutého rozsudku, vytvárajú ucelenú reťaz dôkazov, ktorými bolo jednoznačne a spoľahlivo preukázané, že sa žalovaný skutok stal a že ho spáchal obvinený. Odvolacie námietky obvineného vo vzťahu ku skutkovým zisteniam nepovažoval preto za dôvodné a neakceptoval ich. V ďalšej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa odvolací súd zaoberal jednotlivými odvolacími námietkami obvineného.

Záverom súd druhého stupňa dospel nielen k rovnakým skutkovým zisteniam, ale aj k rovnakým právnym záverom ako aj k tomu, že zo strany okresného súdu nezistil pochybenie ani vo výroku o treste. Odvolací súd mal za to, že okresný súd rozhodol na základe náležite zisteného skutkového stavu veci, zákonne a vecne správne, preto odvolanie obvineného ako nedôvodné podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To/36/2021, z 9. júna 2021 ako aj konaniu, ktoré tomuto rozhodnutiu predchádzalo, podal obvinený E. Z. prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Martiny Kmeťovej (opatrenie, sp. zn. 3T/54/2020, z 24. januára 2022, č. l. 528 a rub spisu) v celom rozsahu, a to z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) a § 374 ods. 3 Trestného poriadku.

V dovolaní menovaný uviedol, že sa sudy nevysporiadali so všetkými skutočnosťami relevantnými pre objasnenie skutkov, nakoľko sa riadne nezaoberali dôkazmi svedčiacimi v jeho prospech a tieto ním a

jeho obhajcom namietané dôkazy prešli ľahkovážne bez toho, aby tieto boli dané do súvisu spolu navzájom, a aj s tvrdeniami obvineného, ako to súd urobil s dôkazmi obžaloby. Reťaz tvrdení a dôkazov obhajoby je podľa obvineného presvedčivejšia, resp. minimálne v rámci zásady in dubio pro reo, a preto by musel byť oslobodený. Menovaný ďalej namietal, že tak prvostupňový súd ako aj druhostupňový súd odmietli návrh na vyhotovenie znaleckého posudku na preskúmanie duševného stavu poškodenej. V súvislosti s uvedeným poukázal na znenie § 272 ods. 3 veta prvá Trestného poriadku, súd odmietne vykonať dôkaz, ktorý sa týka okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie alebo okolnosti, ktorú možno zistiť inými, už skôr navrhnutými dôkazmi. Podľa obvineného je prirodzené, že súd môže odmietnuť vykonať niektoré z navrhnutých dôkazov, avšak namietal nevykonanie obvineným navrhnutého dôkazu, keďže tento dôkaz by mal podstatný význam pre rozhodnutie súdu. Vo vzťahu k uvedenému poukázal na konanie vedené na Okresnom súde Prievidza, sp. zn. 1Nt/17/2021, ktorého predmetom bola obnova trestného konania, ktoré je predmetom tohto dovolania, kde súd síce nevzhladol povolenie obnovy za dôvodné, avšak v konaní bolo svedeckou výpoveďou E. J. (spis obvinený navrhol pripojiť) potvrdené, že poškodená je užívateľkou drog a že jej výpovede proti obvinenému boli úmyselnými klamstvami s cieľom privodiť mu trestné stíhanie a odsúdenie. Obvinený ďalej uviedol, že

každý odsudzujúci výrok musí plne korešpondovať a vychádzať zo zákonného procesu zisťovania, vykonania a následného vyhodnotenia skutočností rozhodujúcich pre meritum vecí tak, aby skutkové závery súdneho rozhodnutia plne a nespochybniteľne odrážali skutočnosti preukázané, resp. vyplývajúce z vykonaného dokazovania. Poukázal tiež na to, že kým na rozdiely a nezrovnalosti vo výpovediach poškodenej a svedkýň F. K., Z. L., E. H. súd prihliadol ľahkovážne ako na nepodstatné a prisvedčil verzii poškodenej, poukázal na rozpor vo výpovediach R. a E., ktorý z nich sa mal kde nachádzať v čase údajného skutku vydierania - prítom neuvažoval, ako vyplýva z odôvodnenia, o tom, že fajčili, a teda sa zvonku presúvali do vchodu a späť.

Obvinený E. Z. ďalej namietal, že poškodená ani nepomenovávala v priebehu konania rovnako, čím ju mal vydierať obvinený, jeho údajné slová netlmočila rovnako - zajebe vs. zabije. Prítomnosť F. K. v danú chvíľu pri údajnom vydieraní nebola preukázaná, naopak bola vyvrátená výpoveďami viacerých osôb, ale jej výpoveď, ktorú mala vlastne osvojenú od poškodenej, má byť v konaní dôkazom, ktorému súd prikladá váhu pri odsúdení obvineného. Podľa obvineného tiež nie je zřejmé, ako mohla súd presvedčiť výpoveď Z. L., ktorá bola neistá v odpovediach týkajúcich sa tak základnej okolnosti ako konkrétneho dňa vymedzujúceho skutok údajného vydierania. Rozpory boli prehliadané aj pri výpovedi E. H. ohľadne vydierania, ktorá o tom mala mať vedomosť od dcéry, ale takúto skutočnosť o vydieraní - že by toto počula, resp. mala inú overenú vedomosť, ani nepotvrdila.

Menovaný ďalej namietal, že súd neuveril preukázaným tvrdeniam o subjektívnej motivácii poškodenej dať zavrieť obvineného z dôvodu, že sa tento súdnou cestou začal domáhať svojich rodičovských práv. Touto motiváciou začatia trestného konania sa podľa obvineného mal súd riadne zaoberať, najmä v nadväznosti na sms správy predložené samotným obvineným, z ktorých skutočne jeho záujem o syna vyplýva a tiež vyplýva aj ignorácia žiadostí a záujmu otca zo strany matky maloletého, t. j. poškodenej. Poškodená sama v konaní potvrdila, že ju mal obvinený vydierať iba v čase spoločného bývania (pred rozchodom), jej výpoveď bola zmenená účelovo, keď videla, že jej konanie môže viesť skutočne k odsúdeniu obvineného, kedy si vymýšľala rôzne nepravdivé skutočnosti [napr. vraždu spáchanú údajne obvineným, údajné výtržníctvo (bod 3/ obžaloby)].

Čo sa týka postupu Krajského súdu v Trenčíne, tento sa v odvolacom rozhodnutí v podstate obmedzil len na stotožnenie s dôvodmi uvedenými v prvostupňovom rozhodnutí bez toho, aby vyvrátil tvrdenia obvineného obsiahnuté v jeho odvolaní. Obvinený ďalej uviedol, že pri údajnom skutku vydierania fakticky mali byť iba poškodená a obvinený, preto závery súdu o spáchaní skutku nemôže súd zakladať na výpovediach iných neprítomných svedkov, ktorí sa niečo iba domnievali, niečo mali počuť, domyslieť si a pod.

Vo vzťahu k dokazovaniu menovaný namietal, že mal súd po vyčerpaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov zvoliť ten, ktorý je pre obvineného priaznivejší - obzvlášť starostlivo mal postupovať preto, že v konaní bol predmetným skutkom aj údajný zločin. Odvolací súd si osvojil postup a závery prvostupňového súdu, ktorý sa riadne nezaoberal obhajobnými námietkami a ani tým, prečo uveril len jednej (usvedčujúcej) skupine dôkazov - naviac, keď mal pri prečine výtržníctva (pre ktorý bola tiež vznesená obžaloba) vážne pochybnosti o jeho spáchaní tak, ako tvrdila poškodená a jeho spáchanie

nepotvrtil.

Vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu skutku - prečinu nebezpečného prenasledovania, vyplýva najmä zo znenia sms správ - ktoré sám dobrovoľne vydal obvinený, vo svojom dovolaní obvinený uviedol nasledovné (mutatis mutandis): „To, že bol kontakt, resp. pokusy o kontakt zo strany obvineného časté a že boli správy vulgárne, nepopieral obvinený - jeho motiváciu však súdu presvedčivo vysvetlil a preukázal - bránenie v kontakte so synom - napokon toto vyplýva aj zo správ samotných. V prípravnom konaní a ani následne sa orgány činné v trestnom konaní nezaoberali možnosťou získať dôkazy svedčiace tvrdeniam obvineného. V žiadnom prípade konanie obvineného v tomto prípade nenapĺňa skutkovú podstatu trestného činu nebezpečného prenasledovania. Ani samotná poškodená to takto nevnímala, ani o tomto nevytvrdila, vôbec z jej odpovedí v správach nevyplýva, že by sa mala báť o svoj život alebo zdravie, že by proti jej vôli bola sledovaná. Telefonické ako aj osobné kontaktovanie, resp. prechádzanie okolo bytového domu súd vyhodnotil v neprospech obvineného ako spáchanie trestného činu, bez dôsledného skúmania okolností, ktoré k tomu viedli a skutočností, ktoré sledoval obvinený.

Iba krátko po tom, ako obvinený ako otec podal súdu návrh na úpravu styku s maloletým, poškodená začala opakovane navštevovať políciu a na obvineného podávať oznámenia. Máme za to, že v prípade, ak by bol na poškodenej duševný stav a osobnosť vypracovaný znalecký posudok, preukázalo by sa, že jej osobnosť trpí sklonsmi k luhárstvu, že svoje výpovede orientuje účelovo. Právne posúdenie konania obvineného nie je správne, najmä je vykonané výrazne v neprospech obvineného, bez prihliadnutia na ním uvádzané skutočnosti, ktorými svoje - nie protiprávne konanie - vysvetľoval, resp. mal snahy vysvetliť“.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému obvinený E. Z. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že uznesením krajského súdu a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v neprospech obvineného E. Z.. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku, aby dovolací súd zrušil uznesenie krajského súdu v celom rozsahu ako aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad. Zároveň tiež, aby podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku krajskému súdu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol, a podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku obvineného nevezal do väzby.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza (č. l. 541-542 spisu), ktorý uviedol nasledovné (mutatis mutandis): „K dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že tento dôvod bol podľa tvrdenia obvineného E. L. (poznámka dovolacieho súdu: správne má byť E. Z.) naplnený tým, že zo strany súdu došlo k odmietnutiu jeho návrhu na vypracovanie znaleckého posudku, týkajúceho sa duševného stavu poškodenej. S týmto tvrdením sa však nemožno stotožniť, nakoľko zo samotnej podstaty dovolacieho konania vyplýva, že predmetom prieskumu dovolacieho súdu nemôžu byť samotné skutkové zistenia, ku ktorým dospeli vo veci konajúce súdy nižšieho stupňa, ktorých skutkové zistenia a závery sú pre dovolací súd záväzné (nepreskúmateľné). Nemožno preto úspešne podať dovolanie z predmetného dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku len na podklade toho, že sa nevyhovelo návrhu na vykonanie dôkazu súdom nižšieho stupňa. Odmietnutie tohto návrhu obvineného ako aj dôveryhodnosť tvrdení poškodenej, boli navyše podrobne a presvedčivo zdôvodnené v rozhodnutiach, tak prvostupňového ako aj odvolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené, ako aj na skutočnosť, že v konaní nebolo žiadnym iným spôsobom porušené právo obvineného E. Z. na obhajobu, je preto nepochybné, že nedošlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

V súvislosti s dovolacím dôvodom uvedeným v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku je následne potrebné uviesť, že obvinený E. Z. vo svojom dovolaní neuviedol žiadne skutočnosti, ktoré by preukazovali nesprávne právne posúdenie zisteného skutku, alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia zo strany ako prvostupňového, tak aj odvolacieho súdu. Obvinený E. Z. len opätovne uviedol všetky svoje tvrdenia, ktoré podľa jeho názoru svedčia o pochybnostiach skutkových zistení v priebehu celého trestného konania, pričom sa však jedná o rovnaké tvrdenia, ktoré boli prvostupňovým a aj odvolacím súdom vyhodnotené ako nedôvodné, čo bolo zo strany týchto súdov podrobne a presvedčivo odôvodnené v ich rozhodnutiach. Napokon tvrdenia obvineného E. Z. nemožno považovať za skutočnosti, ktoré by mali za následok naplnenie predmetného dovolacieho dôvodu podľa

§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nakoľko jeho naplnenie odôvodňuje len nesprávna subsumpcia skutku pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom je opätovne nutné uviesť, že pri posudzovaní tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd viazaný skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa. Pokiaľ obvinený uvádza, že svedkyňa - poškodená nevy povedala, že by sa mala báť o svoj život a zdravie z dôvodu jej prenasledovania osobou obvineného, ide o zjavné zavádzanie a klamstvo obvineného. Svedkyňa - poškodená počas jej výsluchu na hlavnom pojednávaní jednoznačne uviedla, že v dôsledku konania obvineného sa začala báť čo i len opustiť byt, v ktorom žila a pokiaľ tak urobila, bolo to v prítomnosti ďalšej osoby“.

Vzhľadom na vyššie uvedené prokurátor uviedol, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a navrhol dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Obvinený E. Z. sa prostredníctvom svojej obhajkyne vyjadril k vyjadreniu okresnej prokuratúry (č. l. 581-582 spisu), ktorý úvodom vytkol prokurátorovi, že menuje obvineného E. L. a nie obvineného E. Z.. Ďalej uviedol, že by odmietnutie návrhu na znalecké skúmanie duševného stavu poškodenej a dôveryhodnosť tvrdení poškodenej boli presvedčivo a podrobne zdôvodnené v rozhodnutiach. Podľa jeho názoru je z celého konania zrejme vykonávať také dôkazy, ktoré smerujú k odsúdeniu obvineného, a preto mala byť venovaná osobitná pozornosť skúmaniu duševného stavu poškodenej. Menovaný ďalej uviedol, že sa porušenie práva na obhajobu v tomto prípade zásadným spôsobom prejavilo na jeho postavení, a to vzhľadom na existenciu dvoch protichodných variantov skutkového stavu, a teda hraničnej situácie pre rozhodnutie súdu o vine. Podľa obvineného mal súd vykonať ním navrhované dôkazy, nakoľko ich vykonanie nebolo spojené s prílišnou časovou ani inou náročnosťou.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený E. Z. uviedol, že vzhľadom na preukázaný skutkový stav bolo správanie sa obvineného nesprávne subsumované pod právnu normu a samotná poškodená to takto nevnímala, ani o tomto nevy povedala, že by sa mala báť o svoj život alebo zdravie, že by proti jej vôli bola sledovaná. Pri posudzovaní naplnenia skutkovej podstaty tohto trestného činu mal podľa obvineného súd vziať do úvahy všetky skutkové okolnosti ohľadne vzťahu účastníkov, a to najmä poškodenej a obvineného ako aj obvineného a jeho maloletého dieťaťa. Uvedené malo byť podľa menovaného súdené najmä s poukazom na skutočnosť, že obvinený sa v danom čase prostredníctvom súdu snažil o naplnenie svojich rodičovských práv a že z dôvodu jeho záujmu o maloletého syna a bránenia poškodenej v kontakte s ním, bol nútený komunikovať najmä formou písania správ a prechádzania v okolí bydliska maloletého. Záujem obvineného o maloletého syna bol napokon vyhodnotený ako trestný čin nebezpečného prenasledovania.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, ako aj skutočnosti uvedené v dovolaní mal obvinený za to, že dovolanie je dôvodné.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), obsahuje odôvodnenie (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že nie je možné o dovolaní rozhodnúť v súlade s návrhom obvineného, pretože je zrejme, že neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Dovolanie z hľadiska systematiky Trestného poriadku radíme k mimoriadnym opravným prostriedkom, čo znamená, že jeho uplatnením sa zasahuje do právoplatného rozhodnutia. Následkom dovolania môže byť narušenie stability konečného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, a preto pri jeho uplatnení musí výrazne akcentovať záujem na zákonnosti a spravodlivosti rozhodnutia alebo aj konania, ktoré takémuto rozhodnutiu predchádzalo, nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti právoplatného rozhodnutia. To vyžaduje existenciu zásadných, resp. podstatných chýb, pre ktoré nemôže napadnuté rozhodnutie obstáť a kedy nemožno na právoplatnosti viac trvať. Dovolanie si preto nemožno zamieňať s odvolaním, a teda s ďalšou riadnou opravnou inštanciou.

Skôr, než Najvyšší súd Slovenskej republiky sústreďí svoju pozornosť na analýzu uplatnených dovolacích dôvodov, považuje za potrebné podotknúť, že jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov vymedzených v § 371 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku. Zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania tak v súlade s uvedeným znáša výlučne dovolateľ, keďže iba ten svojím podaním určuje mantinely prieskumnej povinnosti dovolacieho súdu. Najvyšší súd Slovenskej republiky teda nemôže preberať vlastnú aktivitu dovolateľa a iniciatívne zisťovať chyby v napadnutom rozhodnutí, či v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by zodpovedali niektorému z prípustných dovolacích dôvodov. Ak však najvyšší súd zistí, že vymedzenie chýb napadnutého rozhodnutia a konania zodpovedá inému dovolaciemu dôvodu než tomu, ktorý označil obvinený, podradí toto vymedzenie pod zodpovedajúci dovolací dôvod (k tomu R 120/2012) a v ďalšom texte bude na tento postup poukázané.

K jednotlivým dovolacím námietkam obvineného potom najvyšší súd chronologicky uvádza nasledovné:

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (za splnenia ďalších podmienok) môže založiť okolnosť spočívajúca v tom, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Z naostatok citovaného vyplýva, že k naplneniu tohto dovolacieho dôvodu nemôže dôjsť pri akomkoľvek porušení práva obvineného na obhajobu, ale toto porušenie musí dosahovať určitú zásadnú intenzitu, čím sa má na mysli najmä porušenie práva na povinnú obhajobu v zmysle § 37 Trestného poriadku. V súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pritom za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10, ods. 11 Trestného poriadku, ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku (viď: ZSP 21/2010, R 7/2011, ZSP 16/2013, R 14/2015). Trestný poriadok totiž neupravuje otázku minimálneho množstva a kvality dôkazov potrebných na preukázanie určitej skutočnosti. V tomto smere platí výlučne zásada voľného hodnotenia dôkazov, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 12 Trestného poriadku, v zmysle ktorej orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy získané zákonným spôsobom podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Vykonanie a hodnotenie dôkazov odlišne od predstáv obvineného teda nie je porušením jeho práva na obhajobu a v zmysle toho ani adekvátnym dovolacím dôvodom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na tieto teoretické východiská poukazuje práve z toho dôvodu, že obvinený E. Z. neurčil priamo námietku, v čom vidí pochybenie týkajúce sa porušenia práva na obhajobu podľa uvedeného dovolacieho dôvodu. Najvyšší súd Slovenskej republiky k uvedenému dovolaciemu dôvodu uvádza, že postup okresného ako aj krajského súdu bol bez pochybenia, lehota na prípravu hlavného pojednávania bola zachovaná tak u obvineného ako aj u jeho obhajcu. Vo vzťahu ku skutku, ktorý bol obvinenému kladený za vinu, sa obvinený mal možnosť vyjadriť a rovnako tak aj k dôkazom, ktoré boli vykonávané na hlavnom pojednávaní. Menovaný bol počas celého konania riadne zastúpený, a preto vzhľadom na uvedené nemožno zaujať stanovisko, že došlo k naplneniu uvedeného dovolacieho dôvodu.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania

nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Vo vzťahu k uvedenej dovolacej námietke obvinený uviedol, že svedkyňa poškodená nevyповedala, že by sa mala báť o svoj život a zdravie z dôvodu jej prenasledovania osobou obvineného. K uvedenej námietke dovolací súd konštatuje, že už súd prvého stupňa uviedol v druhom odseku na č. 1. 4 odôvodnenia svojho rozhodnutia, že konanie obvineného poškodenú obťažovalo, ona sa v dôsledku takéhoto správania bála chodiť aj von, musela von chodiť s niekým, bola preto hlavne doma, nechodila von radšej ani s deťmi, lebo sa obvineného bála. Nie je preto pravdou, že by obvinená k uvedenému nevyповedala. Obvinený pod tento dovolací dôvod zaradil aj námietku, že nebolo vykonané znalecké dokazovanie poškodenej, čo mohlo mať zásadný význam pri rozhodovaní o jeho vine.

Najvyšší súd na podklade dovolania obvineného či generálneho prokurátora podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku, prípadne osôb uvedených v § 369 ods. 5 Trestného poriadku nemôže preskúmať správnosť zisteného skutku a postup, akým konajúce súdy v konkrétnej veci vyhodnotili dôkaznú situáciu, nakoľko k takejto činnosti nedochádza na poklade hmotnoprávných, ale procesných ustanovení (k tomu R 57/2007-II, ZSP 46/2013-II, R 47/2014-II). Inými slovami povedané, dovolací súd je zásadne viazaný skutkovým stavom (ako je uvedený v napadnutom rozhodnutí), ku ktorému vo veci dospeli nižšie konajúce súdy. Ani namietanie rozsahu vykonaného dokazovania, či spôsobu, akým súdy hodnotili jednotlivé dôkazy a dôkaznú situáciu ako celok, nespadá pod ktorýkoľvek dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku.

Právna kvalifikácia stíhaného trestného činu ako zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona v skutku v bode 1 a v skutku v bode 2 z prečinu nebezpečného prenasledovania podľa § 360a ods. 1 písm. a), písm. b), písm. c), ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a § 127 ods. 5 Trestného zákona v rozsudku Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 3T/54/2020, z 24. marca 2021. Zároveň nemožno konštatovať ani porušenie iného vecne relevantného hmotnoprávného ustanovenia. Preto je zřejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a so zreteľom na to nemohol konštatovať naplnenie ani tohto dovolacieho dôvodu.

K obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku najvyšší súd podotýka, že s poukazom na judikáciu (R 47/2014-I.) uvedený dovolací dôvod nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Trestného poriadku a § 372 ods. 1 Trestného poriadku vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, ak vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Trestného poriadku, a takto musí byť aj v dovolaní označená (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) .

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že v predmetnej veci nezistil naplnenie žiadneho z obvineným uplatnených dovolacích dôvodov, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.